

5. klass LOOVUSÕPETUS Aine maht: 4 tundi nädalas, 140 tundi aastas

ÕPETAMISE KOKKULEPE

Õpetaja, lapsevanem ja õppija teevad koostööd, et leida parimad võimalused ennastjuhtiva õppija kujundamiseks. Kõik õpetajad kasutavad oma tundides lõimitud (sh digipädevuste) ja elulähedast õpet, õpetavad teadlikult õpistrateegiaid, sh lugemisstrateegiaid lugemisoskuse toetamiseks. Kõik õpetajad väärtustavad ja arvestavad õppija individuaalsust.

ÕPPEAINE EESMÄRGID

1. Arendada loovust ja eneseväljendusoskusi läbi erinevate kunstivormide
2. Tutvustada õpilastele erinevaid kunstitehnikaid ja -materjalide kasutamist.
3. Õpilane kasutab töövahendeid ja materjale eesmärgipõhiselt, ohtult ja säästvalt
4. Õpilane vaatleb ning võrdleb oma ja kaaslaste loomingut, iseloomustab kunstiteoseid, kasutades õpitud teadmisi ja erialast sõnavara
5. Arendada visuaalset tajumist ja esteetilist mõistmist.
6. Õpilane hindab kunsti ja kultuuri oma igapäevaelus
7. Väärtustab enda ja kaaslaste loomingut

ÕPITULEMUSED

ÕPPESISU sh praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm õppetegevused

KUNSTIÕPETUS

- tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.
- Kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal,

Kujutamise- ja vormiõpetus

- Inimese kujutamine – täisfiguuri ja näo proportsioonid, inimene erinevates liikumisasendites, miimika (portree).

kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi.

- Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon jne).
- analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatuderinevate kultuuriilmingute suhtes.
- Mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust.
- Mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust.
- Leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid.
- Märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas. Tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas.

- Inimene tegevuses, looduse ja tehisevormide suhe.
- Visandamine natuurist. Varju tekkimine, langev vari.
- Vaikelu.

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus

- Värvide segamise elementaartabel, Ühe värvi erinevad toonid (nt.kollakas-, sinakas-, pruunikas-roheline).
- Helestamine-tumestamine. Kromaatilised ja akromaatilised värvid. Kolmanda astme värvide saamine täiendvärvide segamise teel.
- Kujutatava lõikamine pildi servaga.
- Dünaamiline ja staatiline kompositsioon. Kompositsiooni tasakaal, pildi dominant.
- Piiratud ja piiramata pinnad. Plaanilisus pildi pinnal (ees ja taga).
- Öhu perspektiiv

Disain ja kirjaõpetus

- Keskkonna kujundamine sise-ja välisruumis (klassiruum, stend)
- Tööd joonlaua ja sirkliga (pinnalaotus).
- Keskkonnakujundamine sise- ja välisruumis (stend, klassiruum jne.).
- Teksti kujundamine (nimekujundus, fantaasiakiri, kirjaoptika).

Vestlused kunstist

- Kunstiliigid (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, tarbekunst).
- Rahvakunst. Kunstimõisted.
- Ainete vahelised seosed.

Tehnikad ja materjalid

- Skulptuur - modelleerimine erinevatest materjalidest.
- Maal – maalimine kattevärvide ja akvarellidega, õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitööd, kollaaž värvilisest paberist.
- Graafika – joonistamine grafiit-, viltpliiatsiga, söe, sangviini ja kriidiga.
- Paljundusgraafika (kõrgtrükk).

Kunstiajalugu

- Muuseumi või näituse külastus. Üks kord õppeaasta jooksul külastatakse muuseumi ja/või näitust ja teostatakse praktiline töö või uurimus, essee jne..

Digitaalsed tehnikad: foto projekt, lihtsate animatsioonide loomine grupidöna

TEHNOLOOGIA

MATERJALID, TÖÖVAHENDID JA TÖÖTLEMISVIISID

- Teadvustab endale ajalooliselt tähtsa leiutise, ratta, tähtsust ja selle arengut tänapäeva majanduses.
- Tunneb materjale ja nende omadusi.
- Kasutab materjale säästlikult.
- Oskab kasutada vastavalt materjalile käsi ja elektrilisi tööriistu.

- Materjalide liigid, omadused ja nende kasutamine.
- Tööriistad (käsi- ja elektrilised tööriistad), seadmed ja masinad, nende nimetused ning ohutu kasutamine.
- Materjalide lihtsamad töötlemise viisid. Materjalide ühendamise viisid ja liited. Materjalide hoiustamine. Materjali päritolu, tootmine ja keskkonnamõju (näiteks vask, tiigipuu ja nahk).
- Erinevatest materjalidest esemete valmistamine, kasutades eakohaseid töötlusviise.
- Esemek kaunistamine ja viimistlemine.
- Ressursside säästmine materjalide taaskasutamise kaudu.

TÖÖPROTSESS (Ideest teostuseni)

- Oskab kavandada etteantud materjalist lihtsat eset.
- Teab ja rakendab disaini elemente eseme kavandamisel ja valmistamisel.
- Oskab valmistada liikuvaid mudeleid.
- Oskab valmistada materjalide elementaarseid liiteid.
- Teab põhilisi töövahendeid ja töötlemise viise ning oskab neid praktilises tegevuses kasutada.
- Teadvustab ja järgib tervisekaitse ja tööohutuse nõudeid.

- Tervikliku tööprotsessi planeerimine. Kuidas värv, kuju ja materjal aitavad kaasa tööesemete erinevatele väljendusviisidele.
- Visandid, mustrid ja tööjuhendid, kuidas neid mõista ja järgida.
- Märkid ja sümbolid Eesti rahvakunstis.
- Töötamine üksi ja rühmas.
- Erinevate materjalide omaduste ja tööks sobivuse uurimine oma töö kaudu.
- Loovus ja leiutamine. Tööhuvi ja motivatsiooni toetamine.
- Ohutus tööprotsessis.

Praktiliste tööde valikud

- Kavandab ja teostab isikliku loovtöö projekti.

IGAPÄEVAELU OSKUSED

• Järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtuse nõudeid, korrastab oma töökoha ning töövahendid (heaperemehelik töövahendite kasutus). • Nimetab materjalide hoiustamise ja säilitamise nõudeid.	• Teadlik ja säästlik tarbimine. • Töövahendite hooldamine. • Tarbijainfo (pakendiinfo, kasutusjuhend jm). • Kodukoha kombed ja esemeline kultuur. • Hügieeni-, korra- ja puhtuse nõuded. Oma töökoha korrastamine. • Teistes ainetes õpitu rakendamine. Õppeaine seosed erinevate eluvaldkondadega. • Erinevad tehnilised konstruktsioonid. • Tehnoloogia ajalooline tähtsus. • Tehnoloogiate rakendamise võimalused ja ohud.

ENESE ANLÜÜS JA HINDAMINE

• Esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult. • Teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena. • Osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides. • Leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid. • Suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi. • Kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust. • Väärtustab töö protsessi ning analüüsib selle kulgu	• Eneseanalüüs oma tööle koostöös õpetajaga. • Oma töö esitlemine suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid. • Oma töö adekvaatne hindamine.

KÄSITÖÖ

MATERJALID, TÖÖVAHENDID, TÖÖTAMISVIISID

- Tunneb erinevaid töös kasutatavaid materjale ja nende omadusi.
- Tunneb, valib ja kasutab eesmärgipäraselt materjale ja töövahendeid.
- Kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist.
- Seostab käsitöölõnga jämeduse sobivust töövahendiga.
- Tutvub lõngavööli oleva infoga ja võrdleb erinevaid lõngavöösid.
- Heegeldab põhisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke.
- Heegeldab lihtsa skeemi järgi.
- Punub käepaela.
- Nõelvildib lihtsaid ümarvorme.
- Koostab digitaalse õpimapi.

Materjalid

- Tekstiilmaterjalid. Looduslikud taimsed ning loomsed kiud, nende saamine ja omadused.
- Erinevad pehmed kaasaja ja tuleviku materjalid, nende saamine ning sobivus lähtuvalt kasutusala.
- Erinevad kanga liigid: telgedel kootud, silmuskoelised, mittekootud kangad. Koeserv, sidus.
- Erinevad käsitööniidid ja -lõngad, nende sobivus töövahendi, materjali ja esemega.

Töövahendid

- Käsitöövahendite (käärid, nõelad, märkimis- ja mõõtmisvahendid, vardad, heegelnõelad vms) käsitsemine.
- Masintöötlemine: õmblusmasina käsitsemine, reguleerimine, lisaseadmete kasutamine, hooldamine.
- Töövahendite ja masinate (õmblusmasin, triikraud vms) ohutu käsitsemine.
- Digitaalsed vahendid: erinevad veebipõhised platvormid ja rakendused, fototöötlemise programmid.

Töötamisviisid

- Traditsiooniliste rahvakunstiga seonduvate tehnikate (tikkimine, kudumine, heegeldamine) praktiline rakendamine.
- Õmblustehnoloogia kaasaegsed ja tuleviku vaatavad võimalused.
- Erinevate pehmete materjalide (paber, kartong, tekstiilid, vill, nahk vms) töötlemine.
- Töövahendite ja tehnoloogiate valimine olenevalt materjalist ja valmistatavast esemest (*nt rõivaese, tarbeese vms*)

TÖÖPROTSESS

- Mõistab kavandamise vajalikkust ja koostab kavandi käsitöö esemele.
- Valib ja kasutab eesmärgipäraselt töötlusviise.
- Kasutab ohutult õigeid töövõtteid.
- Teab oma käsitöö alaseid võimeid ja teostab ühe töö vabalt valitud tehnikas vastavalt oma võimetele ja huvidele.
- Töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi.
- Järgib töötades korra ja puhtuse nõudeid, korrastab oma töökoha ning töövahendid (heaperemehelik töövahendite kasutus).
- Hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.
- Töötab sihikindlalt ja vajadusel kasutab õpetaja abi kavandatu lõpuleviimiseks.
- Esitleb või eksponeerib oma tööd.

Kavandamine

- Töö eesmärgistamine - funktsionaalsus, protsess, tulemus.
- Idee ja kavandi olulisus eseme valmistamisel. Ideede hankimine tänapäeva teabelevist (internet, erialane kirjandus). Allikakriitilisus, analüüs, kasutamine
- kooskõlas autoriõigusega.
- Kompositsiooni seaduspärasused.
- Märgid, sümbolid ja ornamendid eesti rahvakunstis.
- Visandi/kavandi vormistamine.

Töö teostamine

- Töö ajaline ning etapiline planeerimine üksi ja rühmas töötades.
- Suulise ja kirjaliku juhendamise järgi töötamine, sh jooniste kasutamine, skeemide mõistmine.
- Alustatu lõpuleviimine; eseme viimistlemine ja isikupärane kaunistamine

Enese analüüs ja hindamine

- Tööprotsessi etappide eristamine, järjestamine ja kirjeldamine.
- Materjalide, töövahendite ja tehnoloogia valiku/sobivuse põhjendamine.
- Oma või rühma töö esitlemine suuliselt või kirjalikult.
- Esialgse idee ja lõpptulemuse võrdlemine, analüüs.
- Seoste ja erinevuste leidmine esemete, nähtuste ja protsesside vahel sh õppeained ja eluvaldkonnad, minevik ja tänapäev.

Praktiliste tööde võimalused

- Digitaalne õpimapp.
- Kavandab ja teostab isikliku loovtöö projekti.

ÕPPEAINE RAKENDAMINE IGAPÄEVAELUS

- Kasutab materjale säästlikult ja leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale.
- Teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd.
- Rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega.

- Tarbimise suunad ja mõju inimesele. Säästlik tarbimine.
- Parandustööd ja rõivaste hooldamine. Tekstiilide hoiustamine.
- Jätkusuutlikkus. Ringmajandamine materjalidega (*nt rõivatööstus, materjalide taaskasutamine*).
- Isikupära kujundamine läbi loomise/tehnoloogia.
- Normid, tavad ja kombad ühiskonnas.
- Kaaskodaniku/kaaslase/ligimesega arvestamine.
- Eesti kombad ja esemeline kultuur. Rahvakultuuri tähtsus.

KODUNDUS
TOIDUHARIDUS

- Tunneb erinevaid tööks sobilikke materjale, sh toiduaineid ja nende omadusi.
- Valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale.
- Leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest.
- Kasutab ohutult õigeid töövõtteid ning tehnikaid materjalide, sh toiduainete töötlemisel.
- Planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi.
- Töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule;
- kasutab materjale ja toiduaineid säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks.
- Mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel.

Tervis ja heaolu

- Mis on toit
- Toidugrupid
- Toiduvalikud - taldrikureegel
- Toidu kirjeldamine ja maitsmine

Toidu valmistamine

- Ohutus köögis, isiklik hügieen
- Retsepti lugemine: lühendid ja mõõtühikud retseptis
- Toiduainete mõõtmine ja kaalumine
- Toiduainete valimine
- Toiduainete säilitamine
- Toidu ohutus sh toidu saastumine toiduvalmistamise käigus
- Toiduainete töötlemisviisid lähtudes toorainest ja soovitatavast tulemusest
- Töövahendite ohutu käsitlemine
- Väikevahendite ohutu käsitlemine

- Esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid.
- Järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtuse nõuded, korrastab oma töökoha ning töövahendid
- Teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid.

- Pliidi-ahju ohutu käsitlemine
- Töötamine paaris või rühmas, ühistöö kavandamine

Praktiliste tööde võimalused

- Toidu valmistamine grupis.
- Taimede istutamine.
- Eesti rahvuslikud toidud.
- Maitseainete tundma õppimine.
- Jäätmete käitlemine.

TARBIJAHARIDUS JA KESKKOND

- Valib ja kasutab eesmärgipäraselt töövahendeid, töötlusviise ning materjale
- Leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest.
- Planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi.
- Töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule.
- Kasutab materjale ja toiduaineid säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks.
- Rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega;
- Mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel.
- Esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid.
- Järgib töötades hügieeni-, korra- ja puhtuse nõuded, korrastab oma töökoha ning töövahendid.
- Teab materjalide ja toiduainete säilitamise nõudeid.

Puhastus ja korrastustööd

- Puhastus- ja korrastustööd, kasutatavad vahendid ja töötamisviisid
- Tingmärgid rõivastel

Tarbimine

- Tarbija rolli mõistmine ning teadlikud valikud toidutarbijana
- Toidupakendil olev info ja märgistus
- Rõivaste, toidu ostmine/tarbimine majandusliku (säästlik valik), sotsiaalse ja keskkonnasäästlikkuse seisukohast

Prügimajandus

- Prügi sorteerimine
- Jäätmete vähendamine ja taaskasutus

KÄITUMISKULTUUR

- Leiab vajalikku infot teabeallikatest ja pakenditelt ning väärtustab intellektuaalset omandit, lähtudes autoriõigusest.
- Planeerib õpetaja juhendamisel oma ja/või rühma terviklikku tööprotsessi.
- Töötab sihikindlalt ja viib kavandatu lõpule.
- Rakendab teistes ainetes õpitut ja loob seoseid erinevate eluvaldkondadega.
- Teab ja kasutab kavandades rahvuslikke kujunduselemente ning tunneb Eesti rahvuslikku käsitööd ja rahvustoite.
- Mõistab rühmas töötamise või töö jaotamise olulisust ühise eesmärgi saavutamisel.
- Esitleb oma ja/või rühma töö lõpptulemust, analüüsib ja põhjendab tööprotsessi valikuid kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid.

Eesti toidukultuur

- Eesti toidukultuur ja traditsioonid.
- Kodukoha/Eesti erinevate toidutraditsioonide uurimine.
- Kodukoha/Eesti mitmekesiste toitade valmistamine.

Etikett

- Harjumused üksikisikust lähtuvalt
- Käitumine ja kombed